



УДК (097 Цимбалюк)

# ЮБІЛЕЇ



**Віталій іванович  
ЦИМБАЛЮК**

до 70-річчя від дня народження

**Vitaliy Ivanovych  
TSYMBALYUK**

to the 70th anniversary

26 січня 2017 р. виповнилося 70 років від дня народження, майже 35 років наукової та 30 років педагогічної діяльності Президенту Національної академії медичних наук України академіку НАМН України, доктору медичних наук, професору Віталію Івановичу Цимбалюку.

По закінченні з відзнакою Тернопільського медичного інституту у 1970 р. В. І. Цимбалюк протягом 1,5 року працює невропатологом у Межирічській районній лікарні Рівненської області. Покликання науковця спонукає В. І. Цимбалюка вступити до клінічної ординатури Київського Інституту нейрохірургії, яку він успішно закінчує у 1973 р. З того часу творчий і професійний шлях, наукова діяльність В. І. Цимбалюка нерозривно пов'язані з провідною науково—дослідною нейрохірургічною установою країни. Вчителями молодого науковця були видатні українські нейрохірурги та педагоги: А. П. Ромоданов, П. О. Пронзев, І. С. Глушкова, Г. О. Педаченко, Л. Є. Пелех, які сприяли професійному та науковому становленню В. І. Цимбалюка. Віталій Іванович зосередив основну увагу на одному з найбільш перспективних того часу напрямків галузі — функціональній нейрохірургії. Під керівництвом засновника української стереотаксії професора О. О. Лапоногова В. І. Цимбалюк успішно захищає кандидатську, а згодом — докторську дисертацію. Вдало поєднуючи практичну, наукову, педагогічну та суспільну діяльність, у 1986 р. Віталій Іванович стає професором кафедри нейрохірургії Київського медичного інституту імені О. О. Богомольця, з 1993 р. —

завідувачем кафедри нейрохірургії НМУ. З притаманним йому відчуттям новизни в науковій роботі В. І. Цимбалюк розробляє нові напрямки не тільки в нейрохірургії, а й інших нейронауках. Одним з перших у світі В. І. Цимбалюк розробив і впровадив в клінічну практику технологію нейротрансплантації при органічному ураженні нервової системи.

Під керівництвом проф. В. І. Цимбалюка вивчені функціонально—замісні можливості трансплантації ембріональної тканини мозку при черепно—мозковій травмі; механізми впливу трансплантації ембріональної нервової тканини (ТЕНТ) в нормі та при патології нервової системи (1991—1994); клітинні та молекулярні механізми впливу ТЕНТ на відновлення порушених функцій головного мозку (1991—1994); розроблені методи відновного лікування з використанням ТЕНТ ішемічного інсульту, дитячого церебрального паралічу, паркінсонізму (1991—1994); механізми трофічної взаємодії трансплантата ембріональної нервової тканини та мозку реципієнта (1992—1994); стимулюючого регенераційного ефекту кверцетину та лазеропунктури залежно від вираженості у нерві сполучнотканинних елементів (1993—1994); методи використання медіаторсинтезуючої культури в психохірургічній корекції порушень поведінки у щурів на дофамінодефіцитній моделі (1993—1995); розроблений комплекс клініко—електроміографічної діагностики характеру та ступеня травматичного ушкодження плечового сплетення і периферійних нервів та

об'єктивної оцінки ефективності відновлення функції верхньої кінцівки залежно від характеру і строків виконання хірургічного втручання (1994—1995); нові малотравматичні методи комплексного лікування больових синдромів при травматичному ушкодженні і захворюваннях периферійних і черепних нервів (1995—1996); досліджені механізми формування невгамовних больових синдромів та розроблені методи їх поєднаного хірургічного та консервативного лікування (1995—1996); розроблені фундаментальні та прикладні аспекти ТЕНТ в нейрохірургії (1995—1997); методи прискорення регенерації периферійних нервів шляхом поєднання хірургічних втручань з біотрансплантацією та фізико—хімічним впливом (1996—1998); досліджені компресійні ураження периферійних нервів, розроблені методи їх хірургічного та відновного лікування (1999—2001); досліджено взаємодію нейронів людини з ембріональними нервовими клітинами свавців та екстрактами з них в експерименті (1999—2001); запропонований метод лікування рухових порушень при запально—дегенеративному ураженні нервової системи шляхом ТЕНТ та її компонентів (2001—2003); досліджений вплив ТЕНТ на відновлення провідності спинного мозку після його травматичного пошкодження (2001—2003); ефективність лікування хронічних больових синдромів центрального генезу з використанням електростимуляційних систем (2002—2004); розроблені засоби та методи диференційованого відновного лікування пошкодження різних ділянок зорового аналізатора (2008—2010).

Всього за період з 1980—2010 рр. під керівництвом проф. В. І. Цимбалюка співробітники кафедри опублікували майже 1000 наукових робіт, у т.ч. монографій, підручників, посібників, методичних рекомендацій, наукових статей, тез доповідей, патентів та раціоналізаторських пропозицій. Результати наукових досліджень співробітники кафедри доповідали на багатьох наукових форумах України, Білорусії, Грузії, Молдови, Узбекистану, Литви, Естонії, США, Великої Британії, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії, Португалії, Мексики, Австралії, Мароко, Швейцарії, Болгарії, Польщі, Чехії, Словачії, Кувейту, Данії; наукова школа, сформована академіком В. І. Цимбалюком за період його керівництва кафедрою, включає багато потужних особистостей, визнаних фахівців у своїх напрямках науково—практичної роботи.

Не менш важливим внеском в нейрохірургічну науку є новий напрямок в цій галузі — відновна нейрохірургія, Віталій Іванович організував чи не найперше у світі відділення відновної нейрохірургії, яке він очолює з 1987 р. Сьогодні в науковому й практичному доробку клініки, очолюваної Віталієм Івановичем Цимбалюком, перспективними напрямками є впровадження методів відновного лікування наслідків травматичного ушкодження спинного мозку з використанням сучасних нейростимуляційних, хірургічних та нейроінженерних методів трансплантації, сучасних матриксів тканин та стовбурових клітин різного походження; оптимізованих засобів ангиогенного впливу на тлі ішемічного ураження головного мозку з використанням

тканинної та клітинної нейротрансплантації; вивчення патофізіологічних механізмів спастичності при травмі спинного мозку; дослідження ефективності методу електричного зварювання біологічних тканин під час формування з'єднань периферійних нервів; розробка оптимальних засобів пластики дефектів периферійних нервів з використанням трубчастих імплантів, заповнених матриксами, що стимулюють ріст аксонів, чи стовбуровими клітинами; опрацювання методів відновного лікування ушкоджень зорового аналізатора та мозочка; вдосконалення методів лікування хронічних больових синдромів тощо.

В. І. Цимбалюк — один з найактивніших ініціаторів і організаторів Всеукраїнської акції "Гама—ніж", що завершилася створенням нового сучасного Радіохірургічного центру. Широту та нестандартність наукового мислення, сміливість у прийнятті рішень Віталій Іванович передає багатьом своїм учням. Під керівництвом В. І. Цимбалюка виконано 57 кандидатських і 15 докторських дисертацій; він автор понад 1000 наукових робіт, в тому числі 59 книг (монографій, підручників, посібників, довідників).

З 1990 р. В. І. Цимбалюк — заступник директора з наукової роботи Інституту нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України.

У 1996—2000 рр. В. І. Цимбалюк очолює хірургічну експертну раду ВАК України, у 2002—2004 рр. — директор Координаційного центру трансплантації МОЗ України. В. І. Цимбалюк — віце—президент Української асоціації нейрохірургів, віце—президент Української протиепілептичної Ліги, член Всесвітньої та Європейської асоціацій нейрохірургів, Європейського товариства функціональної та стереотаксичної нейрохірургії, Європейського товариства кріохірургів, член виконавчого комітету Європейського товариства нейрореабілітологів, член Комітету по Державних преміях України, заступник головного редактора "Українського нейрохірургічного журналу", головний редактор журналів "Вісник епілептіології", "Клітинна та органна трансплантологія", член редколегії журналу "Клінічна хірургія" та ще 9 фахових видань, почесний член Російської асоціації нейрохірургів, почесний академік Полтавської стоматологічної академії, почесний професор Тернопільського медичного університету, академік Академії Наук Вищої школи України.

В. І. Цимбалюк — повний кавалер ордена "За заслуги", нагороджений орденами "Святого рівноапостольного князя Володимира Великого" III ступеня, "Преподобного Агапіта Печерського" I і II ступеня, "Николая Пирогова", "Вірність козацьким традиціям", Почесною Грамотою Президії Верховної Ради України "За особливі заслуги перед українським народом", відомчими відзнаками: МВС України, УАН, КМДА та 6 медалями. В. І. Цимбалюк — лауреат двох Державних премій України в галузі науки і техніки та премії АМН України, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат нагороди Ярослава Мудрого Академії наук Вищої Освіти.

Українські нейрохірурги зичать шановному Вчителю й колезі міцного здоров'я, нових наукових, творчих та професійних здобутків.

*Редакційна колегія та редакція журналу "Клінічна хірургія" щиро вітають академіка Віталія Івановича ЦИМБАЛЮКА зі славним ювілеєм, зичать йому здоров'я, довгих років життя, нових наукових ідей та їх успішного втілення на благо України.*